

**Nový německý film:
Konec éry**

Nový německý film: Konec éry

- **Günther Rohrbach:** „Zkázonosná moc režisérů“ (1983)
  - neomezená moc renomovaných režisérů
  - marginální aspekt kinematografie monopolizoval celé spektrum filmové tvorby a odolává kritice
  - snaha o rehabilitaci zkušených producentů
  - omezení úlohy televize jako patrona Nového německého filmu

Nový německý film: Konec éry

Kritika stavu německé kinematografie počátku 80. let

- Zaostávání průmyslové a technické infrastruktury
- Německý film nemá profesionály s praxí, odpovídající mezinárodním standardům
- Důsledky těsného propojení televize a filmu – filmaři začínají pracovat jako televizní programoví tvůrci
- Přizpůsobování děl potřebám televizní obrazovky – propojení televize a filmu vyústilo v produkci „nekinových“ filmů
- Systém podpory dal šanci příliš mnoha debutantům, kteří natočili jen jeden film

Nový německý film: Konec éry

Reflexe stavu německého filmu ze strany tvůrců

Hamburská deklarace (Hamburger Erklärung) šedesáti západoněmeckých tvůrců, září 1979:

...síla německého filmu je v jeho rozmanitosti...

...německý film 80. let nemůže být tak jako v minulosti ovládán vnějšími tlaky komisí, institucí a zájmových skupin...

...nedovolíme, aby byl oddělovaný hraný film od dokumentárního, zkušení filmaři od začátečníků, filmy reflektující médium (experimenty) od narativních a komerčních filmů...

...našimi jedinými spojenci mohou být diváci... lidé, co chodí a nechodí do kina...

Nový německý film: Konec éry

Úpadek Nového německého filmu od poloviny 80. let:

- Změny v politické sféře
- Situace v distribuci
- Vzdávající omezení v systému filmové podpory
- Filmaři nereagují na změny na domácím mediálním trhu.
- Filmy už nejsou natolik invenční, aby oslovovaly domácí i mezinárodní trh?

Nový německý film: Konec éry

Smrt R. W. Fassbinderera v roce 1982

- rozšíření debat o úpadku NNF, bezprostřední reakce (*Ein Mann wie E.V.A.* / Radu Gabrea, 1983)
- T. Elsaesser: Fassbinder přispěl k úpadku NNF více za svého života než svou smrtí – řada přístupů k filmové tvorbě, které urychlily transformaci NNF v řadu heterogenních forem, které připravovaly prostor pro komerční přístup k filmové tvorbě (obecně: mezinárodní úspěch tvůrců, koprodukce s americkými společnostmi nebo vynoření nezávislých producentů).

Nový německý film: Konec éry

Nový německý film: Konec éry

Situace v televizi

- Rozmach NNF se v 70. letech překrývá s přesunem moci od kinematografie k televizi, která se stává rivalem a opozicí komerčního filmu.
- V 80. letech se staré opozice kinematografie versus televize, komerce versus kultura, hollywoodský versus národní film rozostřují.
- V Evropě vznikají národní a nadnárodní mediální konglomeráty, usilující o změnu legislativy a licenční vyjednávání se státními monopoly.
- nástup satelitu, kabelové televize – národní televizní sítě versus komerční konkurenti (WDR rozsáhlé vztahy s německým studiem Bavaria)

Nový německý film: Konec éry

Situace v distribuci

- Mezinárodním trhům i televizním obrazovkám dominuje americký film (kina prvního oběhu propagují hollywoodské filmy).
- Do soupeření mezi národními a mezinárodními distributory vstupuje nyní i videotrž (místo druhého oběhu se filmy přesunují do videopůjčoven).
- Autorenfilm se zřídka dostává do kin prvního oběhu a na videokazety (výjimky jsou filmy Wenderse, Fassbindera nebo von Trotty distribuované americkými společnostmi).

Nový německý film: Konec éry

Situace v kinematografickém produkčním sektoru

- Hollywood prosazuje model blockbusterového filmu (méně filmů s vyššími rozpočty a intenzivní marketingovou kampaní, mediální synergie s přidruženými trhy s hudbou, módou, hračkami apod.).
- Možnou evropskou reakcí je mezinárodní spolupráce – američtí distributoři projevují zájem koprodukovat německé filmy – německá kinematografie se stává součástí mezinárodních filmových průmyslů.
- Německý film od počátku 80. let inklinuje k vyšším rozpočtům nebo užívání moderních technologií – Wolfgang Petersen: *Ponorka* (*Das Boot*, 1981), *Nekonečný příběh* (*Die Unendliche Geschichte*, 1984).

Nový německý film: Konec éry

Politický vývoj a systém podpory

- Po volbách v roce 1983 se dostávají k moci FDP spolu CDU/CSU.
- Nový ministr vnitra Friedrich Zimmermann přebírá kontrolu nad administrativou udělování filmových dotací: „Ti, kdo platí daně, nechtějí provokaci, ale chtějí zábavu.“
- revize systému filmové podpory (komerční filmy s vyšším rozpočtem na úkor experimentů)
- další revize systému ve druhé polovině 80. let – většinová podpora dvou až tří velkých produkcí ročně, udělování podmíněno aspoň 20 % návratností vložených prostředků

Nový německý film: Konec éry

Německý film v 80. letech:

- Tlaky na zkomerčnění kinematografie nemají dopad na kvantitu výroby (ročně 80 – 100 filmů).
- Více filmů má úspěch doma i v zahraničí: *Ponorka* (*Das Boot*, W. Petersen, 1981), *Swannova láska* (*Un amour de Swann*, V. Schlöndorff, 1984), *Muži* (*Männer...*, D. Dörrie, 1985), *Jméno růže* (*Der Name der Rose*, J.-J. Annaud, 1986), *Hotel Bagdad* (*Out of Rosenheim*, P. Adlon, 1987) aj.

Nový německý film: Konec éry

Německý film v 80. letech:

- Centrum národní kinematografie se vytrácí.
- Tvůrci spojovaní s NNF častěji natáčejí své filmy v zahraničí nebo se zahraničním produkčním podílem: W. Wenders, W. Herzog, V. Schlöndorff, M. von Trotta, H. Sanders-Brahms, U. Ottinger, W. Schroeter, H. Achternbusch.
- Ztráta národní specifičnosti německého filmu? Multikulturní film?
- **Noví tvůrci a tvůrkyně:** Monika Treut, Doris Dörrie, Percy Adlon, Uli Edel, Tom Tykwer aj.